

A PEDTANTÁR.HU SZEREPE A SZAKMAI PEDAGÓGUSKÉPZÉS HÁLÓZATÁBAN

HORVÁTH CZ. JÁNOS

a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Karának
egyetemi tanársegédje
horvath.cz.j@eik.bme.hu

Jelen írásban¹ bemutatásra kerülő fejlesztés célja a pedagógusképző intézmények regionális szintű szolgáltató- és kutatóközpontjainak kialakítása, majd a kapcsolódó hálózati együttműködés megteremtése volt. Az együttműködés eszményét a közreműködő résztvevők éltetik, e nélkül nem lehet életre semmiféle hálózat. Amennyiben a közös erőfeszítések eredményeként létrejön a hálózat, megerősítése és megtartása érdekében folyamatos szervező, tájékoztató és ismeretfelhalmozó munkát kell végezni. E tevékenységek hatékony támogatására helyeztük üzembe a PEDTANTÁR.HU portált (<http://pedtantar.hu/>).

Bevezetés

Mind a hétköznapi, mind a szakmai közbeszédben egyre gyakrabban kiemelt figyelmet kap a hálózat fogalma. Mi a hálózat? Miért fontos? Hogyan használjuk a hálózatokat céljaink eléréseért? Megannyi kérdés, amelyek közül néhányra pontos, míg másokra inkább csak elnagyolt válasz adható. A hálózat a matematika felől megközelítve csomópontok és élek halmaza. Ezen összetevők gráfokat alkotnak, amelyek különleges tulajdonságait szintén matematikai eszközökkel ragadhatjuk meg. Az elvont szabályszerűségek akkor válnak fontossá, amikor hasznuk a köznapokban is érvényesül. *Barabási* (2008) igen részletesen tárgyalja azokat a hálózatszerveződési szempontokat, amelyek által az emberek között kialakuló kapcsolatrendszer kellően erőssé válhat, s egyben szemlélteti, hogyan érvényesülnek a matematikai szabályok a mindennapokban. Itt és most nem lehetséges a *Barabási-féle* gyenge kapcsolatokon alapuló hálózatstabilitási elméletet, illetve az általa megfogalmazott pályázati alapelveket és lehetséges megvalósulásukat tárgyalni, de bemutatjuk azokat a megvalósított eszközöket, amelyeket a pályázat szellemiségének megfelelően és az ismert hatékony hálózatszervező irányvonalak mentén alkottunk meg.

¹ Az írásban hivatkozott pályázat azonosítója: TÁMOP-4.1.2-08/2/B/KMR-2009-0002

A támogató informatikai hálózat

A pályázat² tervezési szakaszában felmértük, hogy a közép-magyarországi régióban az együttműködő partnerek nagy száma miatt szükséges valamilyen támogató informatikai rendszer. Olyan megoldást kerestünk, amellyel képessé válunk a szolgáltató és kutató hálózat tevékenységét segíteni, amelynek keretében az átalakuló szakmai és közismereti pedagógusképzés rendszerében egyrészt elősegíthetjük a tanárjelölt kollégáknak gyakorlati helyet biztosító iskolák megtalálását, másrészt a hatékony információáramlás révén a kutató tevékenységet folytató oktatók és pedagógusok is elérhetnek vagy éppen közreadhatnak lényeges írásokat, elemzéseket, dokumentumokat. Nem utolsó szempontként merült föl az érdeklődő nagyközönség tájékoztatása is, hiszen például leendő pedagógus-hallgatóként diákok, illetve a diákok szülei is betekinhetnek a pedagógusképzés világába.

Mindezek alapján választásunk egy *LifeRay* alapú portál rendszerre (<http://www.liferay.com/>) esett, amely a fenti célkitűzéseket sokoldalúan képes elérni. A rendszer nyílt forráskódú, így a programkódja szabadon elérhető, így a továbbiakban felmerülő fejlesztések vagy javítások útjában nem állnak gátló tényezők. A pályázat szerint kötelező öt éves fenntarthatóság a szoftver oldalról biztosított. A portált kiszolgáló hardver beszerzésével (amely teljesítményével a számítógépes infrastruktúránk egyik kiemelkedő egysége) megteremtettük az alapokat.

A portál a PEDTANTÁR nevet kapta, elérhetősége: <http://pedtantar.hu/> vagy <http://pedtantar.hu/> (ékezettel írva is elérhető az oldal). A nyitólapról a rendszer számos modulja is elérhető. Ezek a modulok rendre: „Hálózati tagok”, „Gyakorlóhelyek”, „Képzési kínálat”, „Közösségek”, „E-learning”, „Képtár”, „Wiki”. A modulok informatikai megoldásként lefedik a pályázatban vállalt hálózati feladatokat.

A pályázat keretén belül kialakítandó hálózat tagjainak névjegyét hoztuk létre. Partnereink között találjuk az Eötvös Loránd Tudományegyetemet (mint stratégiai partnert), a *Moholy-Nagy Művészeti Egyetemet*, *Óbudai Egyetemet*, *Szent István Egyetemet* és a *Budapesti Corvinus Egyetemet*. A névjegyben belül a pedagógusképzéssel foglalkozó intézet aktuális elérhetősége található.

A pályázat keretében szolgáltatásként valósítottuk meg a gyakorlati időszaknak helyet adó, az oktatási intézmények közötti keresést lehetővé tevő digitális felületet. A rendszerben érintettek a tanárjelölt hallgatók, a fogadó iskolák, azon belül a mentortanárok, a küldő felsőoktatási intézmény megfelelő egysége és a gyakorlatra felkészítő oktatók. E sokszereplős helyzetben kellett megoldást találni úgy, hogy minden érintett a megfelelő időben és helyen kapjon visszajelzést, valamint ha bizonyos földrajzi területeken szűkös kínálat alakulna ki, akkor ezt a versenyzőhelyzetet kezelni lehessen.

² TÁMOP-4.1.2-08/2/B/KMR-2009-0002

A *gyakorló helyek modulban* a fogadó iskolák saját adatlapot vezetnek magukról, így a PEDTANTÁR.HU rendszerében szereplő oktatási intézmények egy új bemutatkozási felülethez is jutnak. A jelenlegi demográfiai helyzetben minden lehetőséget meg kell ragadni azért, hogy a leendő tanulók, tanárok érdeklődését felkeltse. Ebben segíti őket ez a modul.

A „*Képzési kínálat*” a hálózati tagok számára kínál az előzőhöz hasonló megmutatkozást. Itt a hallgatók, valamint a tágabb környezet egyaránt tájékozódhat, hogy milyen felsőoktatási tanárképzésekből válogathatnak, milyen feltételek mellett tanulhatnak az adott intézményben. Ez a szolgáltatás is az érdeklődők számára nyújt segítséget az illetékes kapcsolattartók elérhetőségéhez.

A „*Közösségek*” menüpont alatt érvényesülnek leginkább a bevezetésben említett hálózatszervezési szempontok. A PEDTANTÁR.HU működtetése során törekszünk arra, hogy minél kevésbé legyen szükség a központi információáramlás-irányításra. Úgy véljük, hogy ha a hálózat tagjai kis közösségekben, a többiek-től többé-kevésbé elvonultan szeretnének dolgozni, akkor erre legyen lehetőség. A PEDTANTÁR.HU portálon regisztrált felhasználók tetszés szerint hozhatnak létre akár több közösséget is, és szabályozhatják digitális működésüknek a nagyközönség által megismerhető részeit. Egy közösség számos oldalt hozhat létre, ahol különféle jól ismert eszközökkel tarthatják egymással a kapcsolatot (fórumok), vagy oszthatnak meg lényeges tartalmakat (állományok, wiki). Például az adott régió egy szakmában érdekelt szakpedagógusai létrehozhatják saját közösségüket, ahol elektronikus tananyagok felhasználásáról cserélhetnek eszmét, majd egy idő után közreadhatják az érdeklődők számára munkájuk eredményét.

A közösség tájékoztatása érdekében hoztuk létre a „*Tudástár*”, az „*E-learning*”, a „*Képtár*” és a „*Wiki*” modult. A PEDTANTÁR.HU alkalmas felület arra, hogy megfelelően lektorált szakmai anyagokat helyezzenek el a résztvevők. A szakmai pedagógusképzés digitális könyvtárát teremtettük meg, és bízunk abban, hogy hamarosan gazdag gyűjteményt találnak itt a felhasználók. E-learning tananyagok külön fejezetet kaptak, hiszen a technikai fejlődés kikerülhetlenné tette ezt a témát. A Képtár remek lehetőség arra, hogy a hálózati partnerek, a gyakorló iskolák és a regisztrált felhasználók olyan médiatartalmakat helyezzenek el, amelyek a szakmai pedagógusképzésben érintettek minden szintjének tájékozottsági szintjét emelik. Végül a Wiki olyan internetes lexikon lehet, ahol nevesített szakemberek írnak jó minőségű szócikkeket a szakma bizonyos témáiról, így segítve a hallgatók és a nagyközönség tájékozódását, illetve felkészülését.

Összefoglalás és kitekintés

Ahogy áttekintettük a PEDTANTÁR.HU szolgáltatásait, bizonyára felmerült az a kérdés, hogy miért nem egy jól ismert nemzetközi közösségi hálózaton (Facebook, Google+) valósítottuk meg terveinket. A válasz véleményem szerint többrétegű

(Horváth, 2011). Egyrészt ezek a közösségi oldalak változó jogi, pénzügyi és szolgáltatási környezettel bírnak, ami a hosszú távú fenntarthatóság esetében bizonytalansági tényezőnek tekinthető. Másrészt ezek a portálok profit-orientáltságuknak megfelelő eszköztárral működnek, és ez a mi esetünkben nem biztos, hogy egybe esik a szakmai pedagógusképzést legjobban támogatni képes informatikai megoldásokkal. Harmadrészt fölmerül az adatvédelem kérdése (esetünkben az adatok országon belül maradnak és nem képezik semmilyen reklámhadjárat alapanyagát).

Elképzelésünkben egy olyan ernyőszerű portál volt, amely a nagy hírportálok szerepét tölti be a pedagógusképzés hálózati rendszerében: igyekszik sok témát megragadni, sokszínűségével nem csak tájékoztat, hanem kedvet ébreszt a tájékozódásra (Benedek, 2011; Szabóné, 2010). A közösségszervezést és a médiahasználatot illetően a korszerű Web2.0-ás szemlélet és eszközök alkalmazására törekedtünk annak érdekében, hogy egy új és korszerű portállal katalizáljuk a hazai (szakmai) pedagógusképzés hálózati rendszerének mielőbbi kialakulását és megerősödését.

Irodalom

- Barabási-Albert László (2008): *Behálózva. A hálózatok új tudománya*. Helikon, Budapest.
- Benedek András (2011): Új hálózati konstrukciók és partnerség a tanárképzésben. *Pedagógiai Műhely*, 1. sz. 5–10.
- Benedek András, Szabóné Berki Éva (2011): Szakmai tanárképzés-tradíciók és új késztetéseik. In: Horváth Cz. János (2011): *Hálózatépítés eszközei a szakmai pedagógusképzésben*. Poszter előadás. XI. Országos Neveléstudományi Konferencia, ELTE, 2011. november 4–6.
- Horváth Cz. János (2011): *Hálózatépítés eszközei a szakmai pedagógusképzésben*. Poszter előadás. XI. Országos Neveléstudományi Konferencia, ELTE, 2011. november 4–6.
- Szabóné Berki Éva (2010): A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem innovációja a szakmai pedagógusképzésben. *Szakképzési Szemle*, 2. sz. 182–190.